

vibrantă a limbajului folosit de dramaturg. Aici, în această dimensiune – vizual-conceptuală, i-aș spune – a spectacolului l-am regăsit pe Bocsárdi László din cele mai bune montări ale sale, montări (realizate, toate, cu echipa formată de el la Sfântu Gheorghe) care îl impun, după părerea mea, ca pe unul dintre regizorii de primă linie ai teatrului românesc de azi.

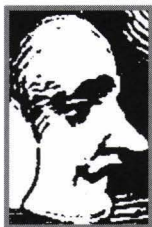
Numai că, de astă dată, regizorul a lucrat cu o trupă necunoscută (și, din câte știu eu, pentru întâia oară cu o trupă de limbă română), neavând, pe deasupra, posibilitatea de a-și alcătui distribuția dorită. Toate aceste handicapuri se simt – acut, uneori – în spectacol. Problemele vin mai ales dinspre interpretii rolurilor principale: Constantin Cicort (Chris Mahon) și Iulia Lazăr (Pegeen Mike, fata de care eroul se îndrăgostește). Cel dintâi, la primul rol mare din carieră, pare copleșit

de misiunea încredințată și, deși evoluției sale nu i se pot găsi cusururi, iar munca actorului e sesizabilă și întru totul stimabilă, personajul rămâne într-un fel de penumbră care-i contrazice însuși statutul dramatic; cea de a doua, tânără actriță fără suficientă experiență (a terminat facultatea în vara lui 2000), are dificultăți în a-și impune prezența, cu atât mai mult cu cât dicțiunea defectuoasă îi face câteodată replicile de neînțeles. În aceste condiții, greul montării cade pe umerii interpreților din planul secund; cum, însă, ei sunt actori de reală anvergură, precum Mirela Cioabă (excellentă într-o compoziție nu doar savuroasă, ci și subtilă), Ilie Gheorghe (în bătrânul Mahon, mortul viu, o apariție de *grand-guignol* impecabil desenată) ori Valer Dellakeza, și cum lor li se alătură „tinere speranțe” devenite deja certitudini, precum Nicolae Poghirc,

sau actori cu biografie scenică substanțială, precum Valentin Mihali și Ion Colan, spectacolul își găsește un nou echilibru, instalându-se în memoria privitorului ca un mic refugiu de lumină și căldură dintr-un peisaj teatral mai degrabă arid. Am văzut **Năzdrăvanul...** de două ori, o dată la Festivalul Humorrer și altă dată la Festivalul de Teatru Clasic de la Arad; niciodată, din păcate, „acasă”, unde se joacă, de altminteri, cu publicul amplasat pe scenă; sincopile de ritm și secvențele inaudibile de la prima reprezentație nu s-au repetat – dovedă că fuseseră accidentale – la cealaltă. Pot afirma, așadar, cu deplină liniște, că, fără a fi neapărat un spectaculos „salt înainte”, montarea lui Bocsárdi László așază o piatră solidă la temelia noului edificiu spiritual care se dorește a fi, în anul I al mileniului III, Teatrul Național din Craiova.

Parada viciilor

REVIZORUL de N.V. Gogol. Versiunea scenică: Mircea Cornișteanu ● TEATRUL NAȚIONAL din CRAIOVA ● Data reprezentației: 10 noiembrie 2001 ● Regia: Claudiu Goga ● Decorul: Vasile Buz ● Costumele: Lia Dogaru ● Ilustrația muzicală: Valentin Pârlogea, Felicia Dalu ● Coregrafia: Felicia Dalu ● Distribuția: Ilie Gheorghe (Primarul), Natașa Raab (Anna Andreevna), Iulia Lazăr (Maria Antonovna), Sorin Leoveanu (Hlestakov), Adrian Andone (Luka Lukici), Vasile Cosma (Leapkin-Teapkin), Valer Dellakeza (Spekin), Iosefina Stoia (Zemlianka), Nicolae Poghirc (Bobcinski), Angel Rababoc (Dobcinski), Marian Negrescu (Osip), Constantin Cicort (Stepan Ilici), Teodor Marinescu (Svistunov), Tudorel Petrescu (Sluga de la han), Marian Politic (Mișka), Ion Colan (Abdulin), Valentin Mihali (Gibner), Mircea Hadârcă (Liuliukov), Geni Andone (Doamna Liuliukova), Mihai Arsene (Nasul), Ștefan Mirea (Rastakovski) ș.a.

★★★★

Spre deosebire de Synge, Gogol este un dramaturg frecvent jucat în România; totuși, pe scena craioveană **Revizorul** nu a mai „poposit” de 50 de ani, după ce, în stagiunea 1951-52, spectacolul semnat regizoral de actorii George Mărutză și Gheorghe Leahu a avut parte de un destin scurt și agitat. Aflăm toate acestea (și alte lucruri interesante) din programul de sală, care însă omite să ne informeze cine este autorul traducerii; e menționat, în schimb, autorul „versiunii scenice”, același, de altminteri, ca și la **Năzdrăvanul Occidentului**: Mircea Cornișteanu... Acesta a montat și el, acum câțiva ani, **Revizorul**, la Teatrul „Nottara”. Preluându-i „versiunea”, Claudiu Goga i-a preluat fostului său profesor din Institut (a absolvit la

clasa Valeriu Moiescu-Mircea Cornișteanu), inconștient poate, și unele soluții scenice, cum ar fi, de pildă, amplasarea întâlnirii dintre Hlestakov și Primar, urmat de capii obștei, într-o baie de aburi – „topos” specific rusesc și, în plus, cu mare potențial comic. Cum, însă, tot într-o baie de aburi se petrecea respectiva scenă și într-un spectacol cu **Revizorul** realizat mai demult la Chișinău de către Petru Vutcăru (spectacol adus și la București), să lăsăm tema – pasionantă, altminteri – a împrumuturilor în arta mizanscenei pentru altă ocazie...

Ceea ce-l distinge pe Claudiu Goga printre colegii săi de generație (în fruntea cărora a fost deja așezat de unii confrăți critici) este aplecarea spre comedie, gen, zice-se, foarte

greu de „nimerit” pe scenă. (În paranteză fie spus, nu cred că putem număra nici chiar așa de multe tragedii izbutite regizoral...) Mai exact, tânărul regizor are inventivitate comică, știind să iște ca din nimic gaguri de efect sigur, și o deosebită acuitate a privirii, fapt ce-i permite să sesizeze și să refacă pe scenă detalii ilare de comportament, atitudine, limbaj. Sunt daruri prețioase, pe care le regăsim și în spectacolul de față, unde, spre exemplu, adunarea secretă a fruntașilor provinciali alarmați de sosirea unui inspector din Capitală, adunare mutată acum într-un cimitir, în miez de noapte, ori descinderea lui Hlestakov la locuința Primarului într-o trăsurică trasă de însuși părintele urbei sunt momente nu doar pline de haz, ci și purtătoare de semnificație în ansamblul discursului regizoral. De asemenea, directorul de scenă a particularizat extrem de minuțios – în bună înțelegere cu interpretii, după cum s-ar părea – fiecare personaj, de la înfățișare până la nuanțele vocii, așa încât defilarea notabililor veniți să-l mituiască pe presupusul revizor devine o paradă în același timp delectabilă și înspăimântătoare a viciului în acțiune: Valer Dellakeza (dirigintele poștei), Vasile Cosma (judecătorul), Adrian Andone (inspectorul școlar), Iosefina Stoia (epitropul Zemlianka, un tra-

vesti foarte reușit), Nicolae Poghiric și Angel Rababoc (Bobcinski și Dobcinski, bine individualizați și, totodată, armonizați, dar supralicitând puțin, atât în cuplu, cât și separat), Teodor Marinescu și Constantin Cicort (gardianul și comisarul), Valentin Mihali și Ion Colan (medicul neamț și negustorul tătar) sunt tot atâtea apariții grotești cărora însă le găsim – și, vai, fără efort! – corespondentul în lumea ce ne înconjoară. Viguros conturate sunt și cele două eroine ale piesei, soția Primarului – căreia Natașa Raab îi dă exact doza de vulgaritate și de feminitate dospită necesare pentru a impune personajul – și fiica acestuia, pe care Lulia Lazăr o înfățișează, foarte bine, ca pe o tâmpiță isterică. Desigur, însă, prim-planul absolut le revine pilonilor conflictului: Hlestakov și Primarul. Sorin Leoveanu, tânăr actor în vertiginoasă ascensiune, face un Hlestakov rece și cinic, hotărît să exploateze fără milă prostia semenilor, dar și slăbiciunile lor; scena beției, jucată ireproșabil, revelează un ins pe care îl ametește nu atât alcoolul, cât senzația de a deține puterea asupra altora – ca revizor adevărat, ar fi, desigur, foarte primejdios... Cu Primarul, Ilie Gheorghe dă o nouă creație excepțională și, deși le cunoști bine, nu te poți opri să-i admiri, clipă de clipă, forța și rafina-

Scenă din Revizorul

foto: Florinel Chirea

mentul, talentul și capacitatea rară de a „umple” scena.

Dacă își reconfirmă, cu acest spectacol, câteva dintre importanțele calități profesionale, Claudiu Goga își dezvăluie însă și unele cusururi constante – sau, poate, doar experiența încă neîndestulătoare. Montarea suferă de lipsa echilibrului ritmic, unei prime jumătăți relativ dense urmându-i o parte secundă cam dezlănătă și un final, ca să zic așa, interminabil. Apoi, schimbările de decor sunt mascate, destul de stângaci, prin coborîrea din podul scenei a unui ecran pe care se proiectează citate din Biblie, când mai inspirate (prin mesajul „în contrapunct”), când nu. În fine, cea mai nefericită idee:

plimbarea prin foaier și prin scenă, în aceste pauze „de întuneric”, a unui Nas uriaș, care încearcă, la sfârșit, să sugereze că ar putea fi misteriosul revizor (veritabil) sosit de la Petersburg. Pentru cine cunoaște opera lui Gogol, trimiterea e forțată și sterilă; pentru cine nu, bizarul obiect de mucava cu picioare devine simbolul neantului pur...

Dar, cum spuneam la început, și în cazul **Revizorului** împlinirile precumpănesc asupra slăbiciunilor, astfel încât prima colaborare a trupei craiovene cu Claudiu Goga poate fi socotită de ambele părți la capitolul beneficiilor nete.

Alice Georgescu

Telenovela Orestia

Când, în 1966, Patrice Chéreau a fost invitat la Bayreuth să monteze Tetralogia lui Wagner, faimosul regizor nu cunoștea subiectul respectivelor opere. Familiarizându-se rapid, el a observat că, eliminat balastul mitologic, intriga putea fi redusă la dramoleta banală a unei familii burgheze, obsedate de bani și de sex. Ca urmare, a transformat Valhalla într-o corporație, în care managerul general Odin se dedă la mici aventuri, urmărit cu gelozie de soția ultragiată. Similar, dramaturgul maghiar Kiszely Gábor a făcut din **Orestia** o telenovelă pentru scenă. În privința numelui piesei, autorul a șovăit între **Electra**, **copila mea** și **Jocul adulților**, de aceea versiunea românească a ales cu nonșalanță ca titlu un vers dintr-un cântec: **Vino la pod, iubita mea!**

În piesă, Agamemnon este un soț aflat la criza vârstei mijlocii (*middle age crisis*), care visează să ia viața de la început, undeva în Irlanda, pe

VINO LA POD, IUBITA MEA! de Kiszely Gábor ● TEATRUL „NOTTARA” ● Data reprezentației: 3 noiembrie 2001 ● Regia: Alexandru Repan ● Decorul: Sică Rusescu ● Costumele: Doina Levintza ● Muzica: George Marcu ● Distribuția: Alexandru Repan (Edmond A'Gwynn), Lucia Mureșan (Cordelia), Ada Navrot (Boadiceea), Ilinca Goia (Eleonora), Rareș Stoica (Oswy), George Alexandru (Aldon), Anda Caropol (Sarah Fox), Petrică Popa (Bill Fox), Ana Maria Sileanu (Geneva), Daniel Popescu (Richmond).

malul mării. Familia – un fel de clan Ewing cu nume celtice – este imbibată de alcool și afumată de droguri. Mama și fiica hărțuiesc sexual un actor cam tomnatic, ajuns aproape membru al familiei. Oreste revine în chip de hippiot, doar pentru a rupe relația cu vecina rămasă însărcinată. Cuplurile își dau mereu *rendez-vous* la același pod, fără să iasă din asta nimic, nici coincidențe, nici *qui-pro-quo-uri*. Farmecul piesei, atât cât este, vine din trecerea bruscă a replicilor din registrul sordid al actualității în cel înalt al tragediei.

Alexandru Repan a realizat un spec-

tacol strâns și coerent. Personajele interacționează firesc și dinamic în decorul elegant și funcțional al lui Sică Rusescu. Regizorul a încercat o parodie a telenovelei, impunând un stil de joc pe muchie de cuțit, la marginea cabotinajului. Cel mai bine îi reușește acest demers actorului Alexandru Repan însuși. Ceilalți încearcă doar să și-l asume, cu mai multă sau mai puțină siguranță. Lucia Mureșan e mereu ea însăși, distinsă și încordată. Ada Navrot pune la bătaie tușele groase și apăsate, nu se știe dacă în intenție ironică sau nu. Ilinca Goia se păstrează oarecum *au dessus*